

Kinnitatud
Ruhnu Vallavolikogu
09.10.2024 a
määrusega nr 06.

RUHNU VALLA EELARVESTRAATEEGIA 2025 - 2028

SISUKORD

1.	SISSEJUHATUS	3
2.	EESTI MAJANDUSKESKKOND.....	3
3.	RUHNU VALLA MAJANDUSLIK OLUKORD JA RAHVASTIK.....	4
4.	PÕHITEGEVUSE TULUDE JA KULUDE ÜLEVAADE NING PROGNOOS	4
5.	PÕHITEGEVUSE TULUD.....	4
6.	PÕHITEGEVUSE KULUD	6
7.	INVESTEEERIMISTEGEVUS	7
8.	Lisa 1 Ruhnu valla eelarvestrateegia aastateks 2025- 2028	8
9.	Lisa 2 Ruhnu valla eelarvestrateegia aastateks 2025- 2028 arvestusüksus	10

1. SISSEJUHATUS

Ruhnu valla arengukava on kinnitatud kuni aastani 2030. Arengukava ja eelarvestrateegia on valla põhilised arengudokumendid. Eelarvestrateegia eesmärgiks on tagada jätkusuutlik eelarvepoliitika.

Eelarvestrateegia on kohaliku omavalitsuse üksuse arengukavast tulenev finantsplaan nelja eelseisva eelarveaasta kohta.

Eelarvestrateegia koostatakse arengukavas sätestatud eesmärkide saavutamiseks, et planeerida kavandatavate tegevuste finantseerimist.

Arengukava ja eelarvestrateegia on aluseks kohaliku omavalitsuse üksuse eelarve koostamisel, kohustuste võtmisel ja investeerimisprojektide kavandamisel.

Eelarvestrateegias esitatakse kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvestrateegia koostamisele eelnenud aasta tegelikud, jooksvaks aastaks kavandatud ja eelarvestrateegia perioodiks prognoositavad põhitegevuse tulud ja muud andmed vastavalt KOFS paragrahv 20 nõuetele.

Eelarvestrateegias esitatakse kohaliku omavalitsuse üksuse majandusliku olukorra analüüs ja prognoos eelarvestrateegia perioodiks.

Eelarvestrateegia koostamisel on kasutatud Rahandusministeeriumi ja Eesti Panga majandusprognoose.

Vastavalt finantsjuhtimise seadusele jagatakse eelarves ja seega ka eelarvestrateegias tehingud järgmisteks osadeks:

- a) Põhitegevuse tulud
- b) Põhitegevuse kulud
- c) Investeermistegevus
- d) Finantseerimistegevus
- e) Likviidsete varade muutus

Seadusest tulenevalt on eelarvestrateegia koostatud tekkepõhisena.

2. EESTI MAJANDUSKESKKOND

Eesti majanduskeskkonda mõjutavad hetkel jätkuvalt inflatsioon, kavandatavad maksutõusud ja jätkuv majanduslangus. Jätkub ka suur prognoosimatus ning tarnete ebakindlus maailmas. Rahandusministeerium prognoosis kevadel hoolimata aasta alguse nõrgemapoolsele majanduse seisule aasta teiseks pooleks olukorra paranemist. Prognoositi ka inflatsiooni aeglustumist. Oodati, et elanike ostujõud ja tarbimise kasv saab aasta lõpuks uuesti hoo sisse. Sügisene prognoos räägib aga teist keelt: majandus pöördub väikesele tõusule ehk aasta lõpus, kuid 2025.a. kehtima hakkavad maksutõusud ja automaks hoiab inflatsiooni 4 - 5 % piires.

Palgakasv püsib, kuid kindlasti väiksemana, kui eelnevatel aastatel. Kasvab ka tööpuudus. Rahandusministeeriumi augusti lõpu majandusprognoos ütleb, et 2025.a. SKP reaalkasv on 3,3% ja nominaalkasv 7,1%. SKP reaalkasv jääb 2,5 – 3% juurde ka perioodil 2026-2028, nominaalkasv aga 5% juurde.

Eesti panga majandusprognoos (avaldatud 14. juunil 2024) on võrreldes Rahandusministeeriumi augustikuu prognoosiga optimistlikum. Ilmselt korrigeerib selle aga sügisene prognoos, kuna seal arvestatakse ilmselt ka eelarvepuudujäägi parandamiseks ettevõtetavate riigipoolsete meetmetega. Positiivsena majanduskeskkonna jaoks näeb Eesti Pank intressimäärade langust, mis alandab ka laenukulu. Töötuse määraks prognoositakse 7 - 8 %. Prognoosi kohaselt näeme väikest majanduskasvu juba 2024.aasta lõpul.

Nagu mujal maailmas nii ka Eestis mõjutab majanduse väljavaadet keerukas geopoliitiline olukord ja sellega seonduv üldine ebakindlus tuleviku suhtes.

3. RUHNU VALLA MAJANDUSLIK OLUKORD JA RAHVASTIK

Aasta	Maksumaksjate	Laekunud	Väljamaksed	Keskmine
	keskmine arv	tulumaks (EUR)	füüsilistele isikutele (EUR)	väljamakse (EUR)
2020	83	160121	1321610	1327
2021	86	176154	1489579	1443
2022	92	205171	1692010	1533
2023	92	218381	1831379	1659
2024	101	163505	1144626	1619
	* 2024.a. 7 kuud	8 kuud	7 kuud	7 kuud

Tulumaksu laekumine võrreldes 2023. a. 8 kuuga 11 % suurem
Maksumaksjate arv võrreldes 2023. a. 7 kuuga 9 % suurem
Keskmine väljamakse võrreldes 2023.a. 7 kuuga 2,4 % väiksem

Seisuga	Elanike arv	Mehi	Naisi	0-18 a	tööealised	pensionärid
01.01.2020	155	79	76	0	0	0
01.01.2021	166	82	84	16	116	34
01.01.2022	179	84	95	20	124	35
01.01.2023	173	77	96	22	117	34
01.01.2024	166	77	89	19	112	35

Elanike arv on kahanenud 2023/2024 4 %.

4. PÕHITEGEVUSE TULUDE JA KULUDE ÜLEVAADE NING PROGNOOS

Põhitegevuse tulude ja kulude 2024. aasta eeldatav täitmine ja prognoos aastateks 2025-2028 on esitatud eelarvestrateegia koondtabelis (lisa 1). 2024. aasta eeldatav täitmine sisaldab ühekordseid projektide tulusid ja kulusid, mida järgnevatel perioodideks ei kavandata ning seetõttu ei ole eelnevate aastate täitmine aastate 2025-2028 prognoosiga võrreldav.

5. PÕHITEGEVUSE TULUD

Käesoleva eelarvestrateegia perioodil (2025- 2028) on põhitegevuse tulude prognoosimisel lähtutud järgmistest eeldustest:

- Ruhnu valla elanikkond ja maksumaksjate arv oluliselt ei vähene
- Tulumaksu kasv jääb vahemikku 2-3 %
- Füüsilise isiku tulumaksu eraldise määr kohalikule omavalitsusele on järgmine:
2025.a. pensionituludelt 5,5 %, muudelt tuludelt 11,29%
2026.a. pensionituludelt 8,5 %, muudelt tuludelt 10,64 %
2027.a. pensionituludelt + muudelt tuludelt kokku 10,23 %
- Maamaksu laekumine on arvestatud kõigil aastatel 4 200 EUR
- Riigieelarve eraldised tasandus- ja toetusfondist jäävad vähemalt samale tasemele, mis olid 2024. aastal.

- Muud tegevustulud on kavandatud samas mahus eelneva aastaga

Ruhnu valla põhitegevuse tulud aastatel 2023-2028 (eurodes)

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
	tegelik	prognoos	eelarve	eelarve	eelarve	eelarve
Maksutulud	225171	232300	237200	240200	242200	244200
sh. tulumaks	223040	230000	233000	236000	238000	240000
sh. maamaks	2131	2300	4200	4200	4200	4200
Tulud kaupade, teenuste müügist	78879	60000	60000	60000	60000	60000
Saadavad toetused tegevuskuludeks	341004	370555	283360	285160	287160	289160
s.h. Tasandusfond	99293	107426	120160	120160	120160	120160
s.h. Toetusfond	161490	163129	163200	165000	167000	169000
s.h. Muud toetused	80221	100000	0	0	0	0
Muud tegevustulud	5178	180	180	180	180	180
Kokku põhitegevuse tulud	650232	663035	580740	585540	589540	593540

2024. a. on kasvanud tulude laekumine umbes 2 %.

Töötajaid ei ole koondatud, uusi töökohti pole loodud.

Maksutulud

Tulumaksu suurenemiseks on planeeritud 2024. aastaks võrreldes 2023.aastaga 3 %.

Aastateks 2025-2028 on seoses ebakindla olukorraga majanduses planeeritav tulumaksu laekumine tagasihoidlikum, kasv jääb 2-3 % vahele.

Tulumaksu osa eelarves on 2024. a. eeldatavalt 34,7 % (2023. a. 34 %).

Maamaks on hetkel kehtestatud lubatud maksimummääras. Maamaksu osa eelarves on 2024.a. 0,4 %, edaspidi umbes 0,7 %. Maamaksu laekumise summa võib järgnevatel aastatel ka veidi muutuda seoses uute kõrgemate maamaksu määrade kehtestamisega.

Toetused

Toetuste osa 2024. a. suurenes seoses riigipoolse toetuse tõusuga haridusele ja erinevate tegevustoetuste mahu suurenemisega (toetus kaubavedudele 80 000 eurot jne). Periood 2025-2028 ei kajasta seda liiki tegevustoetusi, kuna neid ei ole hetkel võimalik ette prognoosida.

Toetuste osa moodustab käesoleval aastal eelarve mahust u. 56 %, 2023. a. oli vastav näitaja 58 %.

Eraldistena saame riigieelarvest:

Tasandusfond 39,7 % eraldiste mahust

Toetusfond 60,3 % eraldiste mahust

ERALDISE NIMETUS	2023	2024
Tasandusfond	99293	107426
Toetusfond	161490	166517
s.h.		
haridustoetus	153397	162676
teede korrashoiu toetus	1180	2712

huvihariduse toetus	1243	1125
sotsiaalvaldkonna toetus	4341	0
matusetoetus	474	0
kõrgenenud kulude toetus	855	0
rahvastikutoimingud	0	4
KOKKU RIIGIPOOLNE TOETUS	260783	273943

Kaupade ja teenuste müük

Kaupade ja teenuste müügitulu laekub riigilõivudest, erinevate teenuste (haridus-, kultuuri- ja jäätmekäitluse valdkonna tulud, muu majandusvaldkonna all mehhanismide - halumasin, väikelaadur AVANT, rendid ja teenused ning kogukonnasauna tulud) müügist ja rentidest. Haridusvaldkonna tuludena laekuvad meile kohamaksud teistelt omavalitsustelt, koolilõuna eest saadavad tasud õpetajatelt ja muud mitteregulaarsed tulud.

Kultuuri tuluna laekuvad 2024.a. renditulud. Edaspidine veel ebaselge.

Jäätmekäitluse valdkonna tuludeks on jäätmete kogumise ja pakendite käitlemisega seotud tegevuste tulud.

Muud tegevustulud

Muude tegevustulude all on kajastatud ressursitasude (vee erikasutustasud) laekumisi.

6. PÕHITEGEVUSE KULUD

Antavaid toetusi vald omavahenditest lähiaastail suurendada ei planeeri. Prioriteediks on vee-kanalisatsioonitrassi haldajale AS Kuressaare Veevärgile kompenseerida kulude kasvu, et tagada elanikele jõukohane ja stabiilne teenuse hind. Samuti kompenseerime valla poolt kehtestatud erinevate ühekordsete toetutena makstavaid kultuurivaldkonna kulusid. Sotsiaalvaldkonna toetused jäävad eeldatavalt umbes samaks.

Personalikulude kasv on planeeritud hetkel kuni 3 %.

Majandamiskulude kasvuks on ette nähtud kuni 2,5 %. Lisanduv automaks, elektri ülekandetasude hinnatõus, muude kaupade ja teenuste hinnatõus, samuti uue üldplaneeringu koostamine – see kõik tõstab majandamiskulusid.

Muude kulude all on kajastatud reservfond, seda summat ei ole plaanis hetkel suurendada.

Ruhnu valla põhitegevuse kulud aastatel 2023- 2028 (eurodes).

Kulu liik	2023	2024	2025	2026	2027	2028
	tegelik	prognoos	eelarve	eelarve	eelarve	eelarve
Antavad toetused tegevuskuludeks	9217	15700	15000	15000	15000	15000
Muud tegevuskulud	536872	591800	553600	562600	569600	576600
<i>s.h. Personalikulud</i>	<i>322111</i>	<i>354000</i>	<i>366000</i>	<i>370000</i>	<i>374000</i>	<i>378000</i>
<i>s.h. Majandamiskulud</i>	<i>182674</i>	<i>235200</i>	<i>185000</i>	<i>190000</i>	<i>193000</i>	<i>196000</i>
<i>s.h. Muud kulud</i>	<i>32087</i>	<i>2600</i>	<i>2600</i>	<i>2600</i>	<i>2600</i>	<i>2600</i>
Põhitegevuse kulud kokku	546089	607500	568600	577600	584600	591600

2024. aasta kuludesse on arvestatud ka aasta jooksul laekunud täiendavate toetuste arvel tehtud kulud, mida pole võimalik ette prognoosida (kaubaveod laevaga jne). Periood 2025-2028 ei kajasta seda tüüpi kulusid.

7. INVESTEERIMISTEGEVUS

Perioodil 2025- 2028 oleme arvestanud eelkõige omafinantseeringute tasumise võimalusega väiksemas mahus juhul, kui õnnestub kaasata investeringutoetusi muudest allikatest.

2024. aastal rajasime investeringuna jäätmejaama varjualuse. Objekti kogumaksumus 137 076 eurot, toetusena saame Väikesaarte Programmist 116 515 eurot ning omavahenditest katame 20 561 eurot.

Seoses majandamiskulude eeldatavalt küllaltki suure kasvuga oleme püüdnud investeringute mahtu vähendada kuni majanduskeskkonna paranemiseni.

Perioodil 2025-2028 püüame toime tulla kasvavate jooksevkuludega ja jälgida tulude laekumist ning kasvatada pigem tulemit, et edaspidi leida pingereas olevatele investeringutele omaosaluseks vajalikke vahendeid. Vajaduse tekkides püüame siiski leida võimaluse laenu võtmiseks.

Ruhnu valla **põhitegevuse tulem ja eelarve tulem** aastatel 2023- 2028 (eurodes)

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
	tegelik	prognoos	eelarve	eelarve	eelarve	eelarve
Põhitegevuse tulem	104143	55535	12140	7940	4940	1940
EELARVE TULEM	-26302	34985	12160	7960	4960	1960

KOKKUVÕTE

Eelarvestrateegia 2025-2028 on koostatud ebakindlates majandusoludes, mis valitsevad nii Eestis kui ka kogu maailmas. Varasemate aastate kogemuse ja hetkel teadaoleva informatsiooni põhjal avaldavad valla finantsolukorrale mõju üldine maksutõus, eeldatavad muudatused tasandus-ja toetusfondi eraldistes, alampalgamäära tõus jne. Jätkuvalt kõrge inflatsioonitase pärsib ka investeerimisvõimekust ning teeb raskesti kättesaadavaks laenu.

Praegustes oludes tehtud prognoose ümbritseb suur määramatus. Kuna pole võimalik ette näha, kuidas muutuvad hinnad ja tööhõive näitajad, siis on keeruline paikapidavat strateegiat koostada.

8. Lisa 1 Ruhnu valla eelarvestrateegia aastateks 2025 - 2028

Ruhnu Vallavalitsus	2023 täitmine	2024 eeldatav täitmine	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	650 232	663 035	580 740	585 540	589 540	593 540
Maksutulud	225 171	232 300	237 200	240 200	242 200	244 200
sh tulumaks	223 040	230 000	233 000	236 000	238 000	240 000
sh maamaks	2 131	2 300	4 200	4 200	4 200	4 200
sh muud maksutulud	0	0	0	0	0	0
Tulud kaupade ja teenuste müügist	78 879	60 000	60 000	60 000	60 000	60 000
Saadavad toetused tegevuskuludeks	341 004	370 555	283 360	285 160	287 160	289 160
sh tasandusfond	99 293	107 426	120 160	120 160	120 160	120 160
sh toetusfond	161 490	163 129	163 200	165 000	167 000	169 000
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	80 221	100 000	0	0	0	0
Muud tegevustulud	5 178	180	180	180	180	180
Põhitegevuse kulud kokku	546 089	607 500	568 600	577 600	584 600	591 600
Antavad toetused tegevuskuludeks	9 217	15 700	15 000	15 000	15 000	15 000
Muud tegevuskulud	536 872	591 800	553 600	562 600	569 600	576 600
sh personalikulud	322 111	354 000	366 000	370 000	374 000	378 000
sh majandamiskulud	182 674	235 200	185 000	190 000	193 000	196 000
sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksud						
sh muud kulud	32 087	2 600	2 600	2 600	2 600	2 600
Põhitegevuse tulem	104 143	55 535	12 140	7 940	4 940	1 940
Investeeringustegevus kokku	-130 445	-20 550	20	20	20	20
Põhivara müük (+)	0	0				
Põhivara soetus (-)	-297 296	-137 076	0	0	0	0
sh projektide omaosalus	-130 456	-20 561	0	0	0	0
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	166 840	116 515	0	0	0	0
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	0	0				
Osaluste ning muude aktsiate ja osade müük (+)	0	0				
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	0	0				
Tagasilaekuvad laenud (+)	0	0				
Antavad laenud (-)	0	0				
Finantstulud (+)	11	11	20	20	20	20

Finantskulud (-)	0	0				
Eelarve tulem	-26 302	34 985	12 160	7 960	4 960	1 960
Finantseerimistegevus	0	0	0	0	0	0
Kohustiste võtmine (+)	0	0				
Kohustiste tasumine (-)	0	0				
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-24 840	34 985	12 160	7 960	4 960	1 960
Nõuete ja kohustiste saldode muutus kokku (+ /-)	1 462	0	0	0	0	0
sh nõuete muutus (- suurenemine/ + vähenemine)						
sh kohustiste muutus (+ suurenemine/ - vähenemine)						
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	68 221	103 206	115 366	123 326	128 286	130 246
Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	0	0	0	0	0	0
sh üle 1 a perioodiga mittekatkestatav kasutusrent (konto 913100), sihtfinantseerimise kohustised (konto 253550), saadud ettemaksed (kontogrupp 2038)						
sh kohustised, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäär	0	0				
Netovõlakoormus (eurodes)	0	0	0	0	0	0
Netovõlakoormus (%)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	650 232	555 350	435 555	409 878	383 201	356 124
Netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär (%)	100,0%	83,8%	75,0%	70,0%	65,0%	60,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	650 232	555 350	435 555	409 878	383 201	356 124
E/a kontroll (tasakaal)	0	0	0	0	0	0
Kohustiste võtmise kontroll	OK	OK	OK	OK	OK	OK
Põhitegevuse tulude muutus	-	2%	-12%	1%	1%	1%
Põhitegevuse kulude muutus	-	11%	-6%	2%	1%	1%
Omafinantseerimise võimekuse näitaja	1,19	1,09	1,02	1,01	1,01	1,00

		2024 eeldata täitmine	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve
Investeeringuobjektid* (alati "+" märgiga)						
01 Üldised valitsussektori teenused		0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)						
02 Riigikaitse		0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)						
03 Avalik kord ja julgeolek		0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)						
04 Majandus		0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)						
05 Keskkonnakaitse		137 076	0	0	0	0
sh toetuse arvelt		116 515	0			
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		20 561	0			
06 Elamu- ja kommunaalmajandus		0	0	0	0	0

sh toetuse arvelt			0			
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)			0			
07 Tervishoid		0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)						
08 Vabaaeg, kultuur ja religioon		0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)						
09 Haridus		0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)						
10 Sotsiaalne kaitse		0	0	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)						
KÕIK KOKKU		137 076	0	0	0	0
sh toetuse arvelt		116 515	0	0	0	0
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		20 561	0	0	0	0

9. Lisa 2 Ruhnu valla eelarvestrateegia aastateks 2025 - 2028 arvestusüksus

	2023 täitmine	2024 eeldatav täitmine	2025 eelarve	2026 eelarve	2027 eelarve	2028 eelarve
Ruhnu vald						
Põhitegevuse tulud kokku	650 232	663 035	580 740	585 540	589 540	593 540
Põhitegevuse kulud kokku	546 089	607 500	568 600	577 600	584 600	591 600
sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed	0	0	0	0	0	0
Põhitegevustulem	104 143	55 535	12 140	7 940	4 940	1 940
Investeeringustegevus kokku	-130 445	-20 550	20	20	20	20
Eelarve tulem	-26 302	34 985	12 160	7 960	4 960	1 960
Finantseerimistegevus	0	0	0	0	0	0
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-24 840	34 985	12 160	7 960	4 960	1 960
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	1 462	0	0	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	68 221	103 206	115 366	123 326	128 286	130 246
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	0	0	0	0	0	0
sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäära (arvestusüksuse väline)	0	0	0	0	0	0
Netovõlakoormus (eurodes)	0	0	0	0	0	0
Netovõlakoormus (%)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	650 232	555 350	435 555	409 878	383 201	356 124
Netovõlakoormuse ülemmäär (%)	100,0%	83,8%	75,0%	70,0%	65,0%	60,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	650 232	555 350	435 555	409 878	383 201	356 124